

East Teaduste Akadeemia Looduskaitse Komisjoni 2006.aasta tegevuse ülevaade

Tegutseti vastavalt 10.03.1998 Eesti Teaduste Akadeemia poolt kinnitatud põhimääruse alusel. Jätkati tööd Eesti Maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnakaitse instituudi juures Veski tn. 4 Baeri majas. Komisjoni juhatuse esimees on filosoofiadoktor **Urmas Tartes**, aseesimehed: bioloogiakandidaat **Vilju Lilleleht** ja bioloogiakandidaat **Heiki Tamm** ning teadussekretär **Vaike Hang**. Surma läbi lahkus komisjoni liige **Endel Koljat** (liige aastast 1993). Seega aruandeaasta lõpuks oli komisjonis 28 liiget.

Korraldati komisjoni 45.ettekandepäev "**Looduskaitse ja teadus**". See toimus 24.mail 2006 Tallinnas Rävola pst 8. Osavõtjaid üle 30. Kuulati ja arutati läbi järgmised ettekanded: Urmas Tartes kõneles looduskaitseteadusest muutavas teadusruumis; Marek Sammul – looduskaitseteaduse ees seisvatest küsimustest; Kaarel Orviku ja Are Kont kõnelesid randade kui väga dünaamilise looduskeskkonna uurimisest ja kaitsest; Üllas Ehrlich käsitles majandusteaduse rakendusi looduskaitstes. Inno Salasoo (Austraaliast Uus-Lõuna Walesi ülikoolist) teemaks oli – Kas looduskaitse vajab teaduse abi? Tähelepanekuid Austraaliast. Arno-Toomas Pihlak kõneles õhuhapniku probleemidest ja selle uurimise tulemustest. Mart Külviku teema – Teaduse ülesandeid bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni taustal. Ettekannetest on koostamisel artiklikogumik. Ettekandepäeval mälestati 18.mail 2006 lahkunud komisjoni liiget (1957–1972) ja teadusekretäri (aastatel 1957–1972) **Jaan Eilartit** (oli vaadata tema mälestusnäitus).

Möödunud aastal algas Looduskaitse Komisjoni ja Keskkonnaministeeriumi koostöös uue **Punase Raamatu koostamine** lähtudes uutest IUCN-I nõuetest. Selleks esitati komisjoni baasasutuse, Eesti Maaülikooli PKI kaudu Keskkonnainvesteeringute Keskusele projektitaotlus, mis ka rahuldati. Punase Raamatu koostamiseks moodustati toimkond koosseisus

Toimkonna esimees: Urmas Tartes, Eesti TA LKK esimees

Toimkonna liikmed, koos vastutatava valdkonnaga:

Erast Parmasto (Eesti Maaülikool) - seened

Tiina Randlane (Tartu Ülikool) - samblikud

Erich Kukk (Tartu Ülikool) - vetikad

Nele Ingerpuu (Tartu Ülikool) – samblad

Ülle Kukk (Eesti Maaülikool) - soontaimed

Tiiu Kull (Eesti Maaülikool) – soontaimed

Henn Timm (Eesti Maaülikool) – veeseligrootud

Jaan Luig (Tartu Ülikool) - selgrootud

Mati Martin (Tartu Ülikool) - selgrootud

Ilmar Süda (Eesti Maaülikool) - selgrootud

Toomas Saat (Tartu Ülikool) - kalad

Riinu Rannap (Keskkonnaministeerium) - kahepaiksed, roomajad

Vilju Lilleleht (Eesti Ornitoloogiaühing) - linnud

Uudo Timm (Keskkonnaministeeriumi ITK) – imetajad.

Töö kestuseks on planeeritud 2 aastat ja töö peab olema valmis juunis 2008.

Möödunud suvel alanud ja tänaseni jätkuv Baeri maja remont on mitmeti muutnud meie tavapärast tegevust. Nii tuli otsida üldkoosoleku pidamiseks ruume mujalt. 18.detsembri 2006 üldkoosolek “**Avalik huvi avaliku huvi vastu**” peeti LUS-I ruumides Struve 2. Päevakorras Ropka-Ihaste piirkonna probleemid Tartu üldplaneeringus, piirkonna loodusväärtused, arendustegevus loodustundlikus piirkonnas. Avaliku huvi jõust ja tähtsusest kõneles Urmas Tartes, Keskkonnaministeeriumi esindaja Tiit Sillaots - riigi vastutusest oma rahva ja Euroopa Liidu ees. Esinesid veel Indrek Ranniku, Indrek Rentel, Kalevi Kull, Ülle Kukk, Vilju Lilleleht, Kristel Tatsi.

Lõppenud 2006.aasta Kumari preemia laureaadiks valiti TA Looduskaitse Komisjoni liige (aastast 1993) tuntud ornitoloog, looduskaitsetegelane, looduskaitsejuht, mitmete raamatute autor, loodusfotograaf **Tiit Randla**. Tema looduskaitseline tegevus oli Eerik Kumariga seotud juba 1957.aastast alates (Kumari surmani 1984). Preemia üleandmisel 2006.aasta looduskaitsekuu avaüritusel 15. mail korraldas V. Hang ülevaatenäituse värske laureaadi elust ja tegevusest (hiljem oli see vaadata ka EMÜ põllumajandus- ja keskkonnainstituudis Tartus). Looduskaitse Komisjoni juhatus on arutanud Eerik Kumari haua edasise hooldamisega seotut.

2006.aasta esimestel kuudel oli Baeri majas V. Hangu koostatud avalik näitus **Loodus ja rahvakultuur postkaardil**. Eesti Looduskaitse Seltsi 40. aastapäevale pühendatud üleriigilisel kokkutulekul 29–30 juulil 2006 Kihelkonnal Saaremaal koostas V. Hang **Jaan Eilarti mälestusnäituse**. Ja veel – 3.novembril 2006 Tallinna Tehnikaülikooli aulas toimunud Looduskaitse Seltsi aastakoosolekul oli meilt näitus **Jaan Eilarti looduskaitsetegevus**.

Komisjoni mitmed väljaanded on olnud väga nõutavad. Nii tuli artiklikogumiku “**Jäätmed ja loodushoid**” (toimetaja Aleksander Maastik, ilm. 2002) trükitiraaži lõppedes teha see internetis kättesaadavaks. TA Looduskaitse Komisjon annetas Tartu Ülikooli Narva kolledžile komisjoni varasemaid väljaandeid (seal tuntakse puudust eestikeelsest loodusteaduslikust kirjandusest).

Komisjoni liikmetest enamusel on igapäevatöö otseselt või kaudselt seotud looduskaitse probleemidega: **Ann Marvet** ja **Toomas Kukk** – ajakirja Eesti Looduse toimetajana ja peatoimetajana.

Aleksander Maastik jätkab EMÜ-s, kirjutanud mitu raamatut veekaitse ja vesiehituse teemal, toimetanud ajakirja “Keskkonnatehnika” artikleid. **Toomas Frey** jätkas ökoloogiakonverentsi korraldamist ja toimetas selle kogumiku. **Arno-Toomas Pihlak** tegeles aktiivselt õhuhapniku probleemide uurimise ning teadusartiklite avaldamisega. **Enn Pirrus** on seotud Eesti ürglooduse raamatu edasise täiendamisega. **Loit Reintam, Vilju Lilleleht, Heino Mardiste** --jätkasid omi väljakujunenud teemadel uurimistöid. Komisjon tegi koostööd Eesti Maaülikooli, Keskkonnaministeeriumi, Eesti Teaduste Akadeemia, Looduseuurijate Seltsi, Looduskaitse Seltsi Tartu osakonnaga (juhatuse liikmed H. Mardiste ja V. Hang).